

Taalvaardigheden bij metaal en Nederlands

Cor Brouwer, Driestar College, Gouda & Bert de Vos, APS, Utrecht

Inleiding

Op het Driestar College in Gouda heeft de leerkracht Nederlands (Cor Brouwer) zijn lessen ontworpen op basis van de inhoud van het vak techniek. In dat programma zit de taal van de techniek (vaktaal), teksten van de techniek (lezen) en presenteren (spreekvaardigheid). Bij het laatste onderdeel maken leerlingen een presentatie over iets wat ze bij techniek gemaakt hebben. Die presentaties vinden plaats in het technieklokaal, voor leerlingen van andere klassen. De ervaringen en het les-programma zijn onderwerp van de presentatie.

Presentatie

Cor Brouwer is docent Nederlands en Aardrijkskunde. Zijn vraag was hoe je TVO structureel een plaats kunt geven in de school. Hij is daarom gestart met een experiment in de 3e klas binnen 1 vak. Dat werd metaal in de basisgerichte beroepsleerweg (BBL). Het experiment heeft plaatsgevonden langs de drie onderstaande stappen.

Stap 1: Leren is schrappen

Samen met docent metaal gekeken wat geschrapt kon worden in de methode die nu wordt gebruikt bij de lessen metaal. Daarnaast besteedt de docent Nederlands 1 van zijn drie lessen aan het taalvaardiger maken van leerlingen wat betreft hun vak.

Stap 2: Selecteren van belangrijke begrippen

Er zijn 45 begrippen geselecteerd uit de methode die belangrijk zijn om te kennen. De leerlingen kregen de opdracht om deze begrippen in groepsverband te verduidelijken en visualiseren.

Stap 3: Werkstuk en presenteren

De leerlingen moeten een werkstuk maken en dit presenteren aan de brugklassen. De presentatie wordt door een groep leerlingen verzorgd. Elke groep is 'in dienst' van een bedrijf en moeten een bepaald product verkopen. Leerlingen moeten functies en taken zelf verdelen. De leerlingen formuleren hierbij hun eigen leerdoelen en kunnen daarbij ondersteuning krijgen.

Er is zowel veel aandacht voor het vak en voor daaraan gerelateerde schriftelijke en communicatieve vaardigheden. De leerlingen hebben met name gevraagd om ondersteuning bij het in elkaar zetten van de presentatie. Daarbij kan de leerkracht veel vaardigheden op terrein van Nederlandse taal aanbieden en een plekje geven.

Taalwerkplaats

In de taalwerkplaats gaan alle docenten van de praktijkvakken en de docenten Nederlands rond de tafel zitten om te bekijken hoe het hele onderwijs in de vorm van de pilot bij het vak metaal kan worden vormgegeven. De school wil proberen om deze manier van werken structureel in te voeren in alle vakken.

Vraag en antwoord met de docent

Waarom wil je praktijkdocenten ondersteunen?

Het geeft lessen Nederlands een extra dimensie.

Waarom zie je vanuit de taalkant de motivatie om hierin te investeren?

Op deze wijze kan ik zoeken en werken aan betekenisvolheid van mijn lessen. Dat gaat weliswaar ten koste van een les extra over d-'s en t-'s, maar leerlingen zijn veel gemotiveerder tijdens de lessen en voor het leren van Nederlands en het vak metaal in het algemeen. De lessen staan niet los van de praktijk.

Nu heb je binnen 1 vak al 45 kernbegrippen die zijn geselecteerd. Hoeveel zou het aanbod moeten zijn om alles te overzien?

We hebben gekozen voor die begrippen die van belang zijn voor het 1e jaar, dus niet alles was vakgerelateerd. Met die 45 begrippen hebben we al een groot gedeelte te pakken van de begrippen die van belang zijn. Daarnaast besteden we veel aandacht aan hoe de leerlingen zelf betekenis

van begrippen kunnen achterhalen als ze die niet kennen. Daarmee krijgen ze vaardigheden die ze op andere begrippen kunnen toepassen.

Hoe toetsen jullie?

We zouden graag meer competentiegericht gaan toetsen, daar zijn we ook naar toe aan het werken. Helaas zijn we nu nog gebonden aan het centraal schriftelijk, dus daar moeten we de leerlingen ook op voorbereiden.